

[Tredje næstformand]

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af:

Forslag til lov om afgift af spiritus m.m.
(Lovforslag nr. L 162. Fremsat 29/2 80).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Den eksisterende danske spiritusbeskatning arbejder med to satser, én sats, der gælder for akvavit og snaps, og en noget højere afgift, der gælder for andre typer spiritus.

Som det vil være kendt, gik en dom ved EF-Domstolen den 27. i forrige måned Danmark imod i henseende til opretholdelse af dette beskatningssystem, idet det blev anset for at være diskriminerende over for den spiritus, der ikke er fremstillet her i landet. Derfor er der nu fremsat et lovforslag, som skal sikre, at en sådan diskrimination efter oprindelsesland ophører.

Det er klart, at den tidligere afgiftsbelægning ikke skelnede mellem, om spiritussen var fremstillet det ene eller det andet sted, men det er dog en kendsgerning, at den gruppe spiritus, der faldt inden for den billige afgiftssats, i altovervejende grad var den danske.

Det nye afgiftssystem, som ved det foreliggende lovforslag foreslås her, er en kombineret afgift efter spiritusindhold og varens værdi. Derved sikrer man, at en afgift ikke slår helt så hårdt igennem på den billige spiritus som på den dyrere, hvad der naturligvis må være rimeligt. Det bør dog fremhæves, at der også efter denne ændring vil være en større del af prisen på en flaske billig spiritus, som udgøres af afgift, end på den dyrere.

Som en følge af gennemførelsen af forslaget sker der nogle meget begrænsede ændringer i priserne. Jeg kan i flæng nævne, at en flaske Aalborg Taffel Akvavit stiger med 2 kr. 59 øre i afgift, en flaske whisky af mærket Johnny Walker stiger med 1 kr. 78 øre pr. helflaske, og så er der igen andre typer af

spiritus, mere kostbar spiritus, som falder i pris. En flaske cognac, Courvoisier, falder med 99 øre for en helflaske, så det er alt i alt ikke voldsomt store virkninger. Men det foreliggende forslag er klart indrettet således, at det indebærer en ensartet behandling af spiritus, der er fremstillet i Danmark og i de øvrige EF-lande, og jeg kan på den socialdemokratiske gruppes vegne give tilslutning til en positiv udvalgsbehandling af lovforslaget.

Ellemann-Jensen (V):

Efter dommen i den såkaldte snapsesag er det jo hævet over enhver tvivl, at det danske system for beskatning af spiritus skal lægges om, sådan at det ikke længere diskriminerer over for importerede varer. Den debat, der allerede løber om ministerens forslag, afslører jo meget afvigende interesser i de berørte brancher – så har jeg vist ikke overdrevet.

Hvis ministeren skal fastholde sit provenu og samtidig stille alle berørte interesser tilfreds, står ministeren over for en meget, meget vanskelig og krævende opgave, og ministeren har så truffet sit valg, den kombinere-de afgift.

Venstre vil ikke på forhånd afvise, at dette er måden at gøre det på, men vi skal da pege på, at det rejser en del problemer. Venstre er enig med ministeren i, at det ikke vil være rimeligt at foretage en sådan omlægning af afgiftssystemet, at det vil indebære betydelige prisstigninger på dansk akvavit. Vi synes da også, det er et positivt træk ved ministerens forslag, at afgiftstrykket bliver mindsket på en række af de varer, der især kendes fra grænsehandelen. Hr. Camre koncentrerede sig i sin opremsning især om de meget dyre former for spiritus. Når vi når ned på de sådan mere menneskeligt tilgængelige former, er det jo ganske betydelige prisfald, der bliver tale om; det er noget med 16–18 kr. for en flaske Gammel Dansk og over 10 kr. for en flaske almindelig whisky. Det er noget, der ikke kan undgå at komme til at virke i positiv retning over for de skævheder, vi kender fra grænsehandelen.

I venstre finder vi det heller ikke rimeligt, hvis man i den aktuelle økonomiske situation skulle påføre staten væsentlige provenutab ved afgiftsommelægningen. Men måske var der rimelighed i at benytte lejligheden denne gang til at overveje, om afgiftsbyrden på net-

[Ellemann-Jensen]

op spiritus ikke har passeret det niveau, hvor priserne slår så stærkt igennem over for både efterspørgsel og handelsmønstre, at staten måske kunne tjene på en lempelse af afgiften. Det er da et spørgsmål, som vi vil tage op under udvalgsbehandlingen.

Men der er to forudsætninger, som må være opfyldt, for at venstre kan give støtte til de principper, som ministeren nu ønsker at lægge til grund for spiritusbeskatningen. Den første forudsætning er, at Danmark ikke på ny risikerer et søgsmål fra EF-Kommissionen og en ny dom, der går Danmark imod. Den anden forudsætning er, at det nye afgiftssystem kan administreres både af myndighederne og af de virksomheder, som bliver berørt.

Hvad angår forholdet til EF, må vi gå ud fra, at ministeren har sikret sig en form for rygdækning i EF for sit forslag. Det kan nok undre, at der er kommet så stærke kommentarer fra EF-kommissær Burke, der vender sig imod et kombineret system, som for os at se må stille alle former for spiritus lige i afgiftsmæssig henseende, hvad enten de er fremstillet i Danmark eller i andre lande. Kommissærens bemærkninger kan da også vække forundring, når man tænker på, at EF-Kommissionen tidligere har anbefalet et kombineret afgiftssystem for tobaksbeskatning.

Men det er jo ikke beroligende udtalelser, der er kommet fra EF-Kommissionen, og under udvalgsbehandlingen må vi søge nærmere oplysninger om de harmoniseringsbestræbelser på spiritusbeskatningens område, som jo nu har været i gang i en årrække, og hvor Danmark meget nødig skal indtage rollen som stopklods for rimelige og fornuftige harmoniseringer. Vi vil i hvert fald ikke være med til at bringe Danmark i en situation, hvor vi kan blive generet på andre områder i EF-samarbejdet som følge af en eventuel gennemførelse af dette lovforslag, og vi ser f. eks. med bekymring på de mulige følger for 3 døgnns reglen, der har været bragt ind i debatten.

Hvad angår den anden forudsætning, er der jo fra Vin og Spiritus Organisationen i Danmark fremført meget stærkt formulerede argumenter for, at et kombineret afgiftssystem ikke kan administreres, og at omgælsesmulighederne er meget betydelige. Vi må under udvalgsarbejdet meget nøje gennem-

gå disse indvendinger, og vi må have sandsynliggjort ministerens bemærkninger om, at de årlige meromkostninger til administrationen af dette afgiftssystem kun er de anførte 1½ mill. kr. Vi må også se på det rimelige i, at lovforslaget fastsætter en avance på 8 pct. for de berørte brancher. Det er noget, der kunne se ud som en favorisering af store kædeforretninger på bekostning af mindre virksomheder, og det kan næppe være rimeligt at påføre branchen sådanne konkurrencebe- grænsninger.

Der er altså flere ting, der må oplyses og afklares, før venstre kan tage endelig stilling til dette lovforslag, men vi er enige i ministerens grundlæggende målsætninger, og vi kan give tilsagn om en velvillig udvalgsbehandling.

Gammelgaard (KF):

Det konservative folkeparti kan ikke tilslutte sig det foreliggende lovforslag. Akvavit og snaps beskattes i dag med en lavere sats end satsen gældende for anden spiritus. Denne praksis er blevet underkendt af EF-Domstolen den 27. februar 1980. Regeringen har herefter fremsat et – for øvrigt allerede inden dommens afsigelse færdigudarbejdet – forslag om et nyt afgiftssystem, der svarer til det, man afskaffede i 1969. Hvorfor afskaffede man systemet i 1969? Fordi det ikke fungerede og for toldvæsenet var umuligt at administrere.

Den foreslåede kombinerede liter- og værdibeskatning vil betyde, at afgiften for en helflaske akvavit i gennemsnit vil stige med 2 kr. 75 øre. For anden spiritus vil afgiften i gennemsnit falde med ca. 7 kr. pr. helflaske. Der er således ikke tale om en væsentlig ændring af den nuværende afgiftsstruktur med hensyn til de pågældende varer.

Om det foreliggende forslag udtaler EF-Kommissionen, at den vil forsøge at forhindre dets gennemførelse med ethvert middel, som EF-traktaten hjemler. Efter det konservative folkepartis opfattelse bør der indføres et afgiftssystem, som med sikkerhed kan holde i EF-sammenhæng.

Vi tror, at det foreliggende forslag vil have en række uheldige virkninger. Det vil forringe Danmarks forhandlingsposition i handelspolitiske anliggender, f. eks. i spørgsmålet om opretholdelse af 3 døgnns reglen. Dan-

[Gammelgaard]

mark vil kunne blive udsat for vanskeligheder i forbindelse med sin eksport af drikkevarer. Forslaget vil forøge antallet af ledige med flere hundrede inden for vin- og spiritusbranchen. Der bliver således generelt tale om en væsentlig større arbejdsløshed inden for dette arbejdsområde.

Hertil kommer, at forslaget tilskynder til en øget import af billig og kvalitetsmæssigt dårligere spiritus, de såkaldte slavevarer, i stedet for de sædvanlige mærkevarer. Forslaget vil inspirere mange til omgælelser, som er ukontrollable, og det kræver i det hele taget en meget stor administration i virksomheder og hos toldvæsen.

Fra det konservative folkepartis side ønsker vi undersøgt mulighederne for at fastsætte en ensartet literafgift på al spiritus på et niveau, som ikke medfører et samlet statsligt provenutab, eventuelt det niveau, som dansk akvavit ligger på i dag, for naturligvis er der også et hensyn at tage til De Danske Spritfabrikker. Vi må gennemgå hele denne problemstilling meget nøje i skatte- og afgiftsudvalget.

Det er også væsentligt at tage hele spørgsmålet om grænsehandelen op. Afgiftssatserne må ned på et sådant niveau, at denne handel væsentligt begrænses, uden at det samlede afgiftsprovener til staten formindskes.

Glistrup (FP):

Hvis forslaget kommer til afstemning i den foreliggende skikkelse, vil fremskridtspartiet stemme imod. Den afgørende anstødssten for os er, at ministeren i sit forslag knytter en alt, alt for stærk virkning til indkøbsprisen på den pågældende vare. Det er ikke noget egnet afgiftsteknisk kriterium, i hvert fald ikke i det foreliggende tilfælde, hvor situationen jo er den, at det i vidt omfang er de samme sælgere og købere af vin og spiritus og man derfor meget vel kan diskutere, om man nu skal sætte prisen lidt højere på det ene eller på det andet. Man skal så til at lave afgifts- og prisændringer, hver gang et eller andet element i indkøbsprisen forskyder sig, f.eks. fragtomkostninger, hjemtagelsesomkostninger – de forskellige partier kan handles til vidt forskellige prisniveauer – og det vil føre til en enorm administration både på branchesiden og på toldersiden, hvis man skal føre et forslag af denne karakter ud i

livet. Det, vi trænger til her i Danmark, er bestemt ikke noget, der er sværere administrerbart end det, som vi er vant til.

Når hr. Camre til fordel for, at der skal lægges dette værdikriterium til grund, kommer med de sædvanlige sociale betragtninger om, at det må være rimeligt, at den billigere vare har den lavere afgift, tror jeg nu nok, at vi her strammer socialpolitiske betragtninger lidt for kraftigt. Det er langtfra sikkert, at det er rigtigt inden for spiritusområdet, hverken når man tager de pågældende varers kvalitet i betragtning, eller når man kigger på, hvad nøgternhedsbetragtninger vil kunne føre i retning af. Derfor må vi totalt afvise det for svar for et værdikriterium, som hr. Camre anførte.

Så er det sagt til fordel for et forslag som ministerens, at det skulle begunstige nationale danske interesser, fordi vi nu engang selv på Spritfabrikkerne producerer et produkt, som er så relativt billigt sammenlignet med de fremmede produkter. Vi ved jo også, hvordan de øvrige EF-lande på andre områder snyder os, så vandet driver af os, og så kan vi lade spiritussen drive af dem ved nationalt at begunstige vor spiritusproduktion. Men jeg tror nu, at den effekt, der er tale om her, trods alt er så begrænset – Spritfabrikkerne taler om ca. 14 færre beskæftigede – og selv om der selvfølgelig også er tale om andet end Spritfabrikkerne, er det ikke et argument, der er lodigt. Og at ministerens forslag vil føre til mange flere beskæftigede, nemlig i toldetat og i regnskabsafdelinger, eventuelt på revisionskontorer og sagførerkontorer og ved domstole, er i hvert fald ikke et argument, der kan tale for ministerens forslag.

Så har man forsøgt at drage grænsehandelen ind i billedet. Jeg tror såmænd ikke, det gør nogen forskel, om man udformer det på den ene eller den anden måde. Vil vi skaffe 1.425 mill. kr. i statskassen – og det skal vi vel – på spiritusområdet, har vi grænsehandelsproblemet, og da hjælper det såmænd ikke, om man udformer det på den ene eller den anden måde. Man har været lidt betænkelig ved, at ireren fra whiskylandet Irland, Burke, har sagt noget om, at han virkelig vil slås for, at whiskyen skal kunne blive billigere i Danmark, og rejse en EF-Domstolssag. Det skal vi såmænd heller ikke være så enormt benovede over. Jeg tror i og for sig, at

[Glistrup]

hvis man kunne forvente en lødig juridisk behandling på EFs nuværende udviklingstrin, er ministerens forslag ikke i strid med artikel 95 i Romtraktaten, for ellers måtte man til at gribe enormt meget ind i udformningen af love. Men det kan da godt være, at vi i givet fald vil kunne blive dømt endnu en gang nede i EF, fordi whisky-cognac-synspunkterne ville komme til at virke nok så kraftigt ind i proceduren dernede, og vi ville i hvert tilfælde komme i en meget ubehagelig situation, hvis vi skulle til at føre snapsesag nr. 2, nemlig når vi skal til at forklare, hvorfor Danmark i grunden, når vi skulle ændre vores lovgivning, indførte et system, der var så uadministrabelt og besværligt og medførte så mange vanskeligheder for os selv. Jeg kan godt se ministeren eller hans stedfortræder stå nede i domstolen i Luxembourg og hændervridende sige: ja, det var altså – for der er faktisk ingen andre grunde – for at begunstige vores akkvavit. Hvis vi havner i at skulle til at procedere på det grundlag, at vi altså ikke kan finde nogen som helst anden undskyldning – og det er der jo ikke for ministerens forslag – end at det er for at begunstige den danske akkvavit, kan vi godt møde som en slags selvmordere ved en snapsesag nr. 2 nede i Bruxelles.

Men alt i alt, vi håber, dette forslag bliver ændret under udvalgsbehandlingen, så vi også kan vise vor positive indstilling.

Rahbæk Møller (SF):

Forslaget til lov om afgift af spiritus m. m. er et elendigt forslag. Det er tungt at administrere, og det vil givetvis have forskellige uheldige konsekvenser, såsom at markedet bliver oversvømmet med slavewhiskyer. Det er en af de barokke følgevirkninger af EF-medlemskabet, at vi er nødt til at afskaffe en velfungerende og let administrerbar lov til fordel for dette mismak. Men da der ingen mulighed er for at opretholde den eksisterende lovgivning, og da vi er enige med regeringen i intentionerne både bag den nuværende lovgivning og bag det foreliggende forslag, kan jeg tilsige socialistisk folkepartis støtte.

Bernhard Baunsgaard (RV):

Grunden til, at vi her i eftermiddag skal behandle et lovforslag, der går ud på at ind-

føre en kombination af literafgift på alkohol og en værdiafgift, er jo et EF-indgreb.

Jeg vil gerne her til indledning sige, at jeg synes, EF-politikken efterhånden udarter på en højst besynderlig vis. Her griber man ind på et område, der på ingen måde kan siges at være af afgørende betydning. Det rammer et lille lands afgift på spiritus. Rygtet går også, at man overvejer, om man fra EFs side ikke kan gribe ind over for, at vi i særlig grad fremmer salget af æg fra ikke-burhøns.

Jeg vil sige om dette, at når EF vælger at føre en politik ved at gribe ind over for små lande på ret inferiøre områder, men områder, som generer det pågældende lille land, kan modstanderne af EF glæde sig, for det er bestemt ikke noget, der gør, at EFs betydning styrkes. At man ikke fra EFs side har gjort noget, når det drejer sig om en stormagt som Storbritannien, der den ene måned efter den anden saboterer en fiskeriaftale, eller når lande som Frankrig og Holland, der har betydelig større indflydelse end Danmark, kan få lov til at særbegunstige deres gartnerierhverv, uden at man fra EFs side griber ind, selv om det vil få katastrofale følger for erhvervslivet i andre EFlande, viser, at EF-politikken nu beskæftiger sig med de rene bagateller, og at man ikke tager et virkeligt ønske om at få skabt et handlingsdygtigt og kraftigt EF alvorligt. Tilhængerne må græmmes over det, der sker.

Om selve lovforslaget skal jeg kun sige, at det forsøger jo at rette op på en helt urimelig situation set i forhold til de øvrige overgreb, der sker mod EF-aftalerne. Man har gjort det ved i alt væsentligt at gribe tilbage til en beskatningsform på spiritus, som blev forladt under VKR-regeringen, på grund af at den var vanskelig at administrere, på grund af at den var vanskelig at kontrollere, sådan at der ikke fandt store omgælder sted, og på grund af at det var dyrt for erhvervslivet. Man kan vel føje til: og på grund af at den i hvert fald nu – hvis dette gennemføres uden videre – vil fremme en monopolisering inden for erhvervslivet.

Det er alt sammen meget væsentlige grunde, der gør, at jeg ikke i dag kan give tilslutning til det foreliggende lovforslag. Jeg erkender, at der bør ske et eller andet, om ikke andet så for at gøre EF opmærksom på, at man burde beskæftige sig med mere alvorlige ting.

[Bernhard Baunsgaard]

Det er ikke noget lykkeligt forslag, der er kommet. Vi ser naturligvis gerne på det i udvalget, men jeg kan ikke på forhånd give tilsgang om, at vi vil støtte det.

Bollmann (CD):

Regeringens forslag om ændring af spiritusafgiften har allerede inden førstebehandlingen i dag rejst en til tider meget voldsom debat. Regeringen var også helt usædvanlig hurtigt fremme med et lovforslag, efter at EF-dommen var faldet over det eksisterende afgiftssystem. Der var vel egentlig kun tale om mindre end et døgn fra offentliggørelsen af dommen, indtil skatteministeren kunne fremsætte sit forslag, i hvert fald i fjernsynet.

At dommen skal følges og afgiftssystemet derfor ændres, er CD ganske enig i, men vi er langt fra sikre på, at ministerens hurtighed har givet det rigtige resultat.

For det første er det en kendsgerning, at man fra EFs side har sat et stort spørgsmålstegn ved, om ikke det foreliggende forslag også strider mod EF-reglerne. Konsekvensen af den nye afgiftslov er i hvert fald, at der kun sker ganske små ændringer i forskellen mellem afgiften på dansk og udenlandsk spiritus. Jeg synes godt, ministeren havde kunnet bruge lidt mere tid på at undersøge, hvordan det forhold egentlig ligger.

For det andet er det en kendsgerning, at det nye, kombinerede system er væsentligt sværere at administrere end en ensartet afgift. Her tænker jeg først og fremmest på, at virksomhederne får væsentligt mere papirarbejde ud af det, men vi ved også, at toldvæsenet får en betydelig forøgelse af kontrolarbejdet.

Jeg ved ikke, om ministeren kan huske, hvilken lettelse det var, da vi i 1969 gik bort fra et system lig det, der nu foreslås. Jeg kan godt huske det, men jeg tvivler på, at ministeren kan huske det. Jeg kan også huske, at der i den anledning skulle spares et ikke uvæsentligt antal medarbejdere ved moms-kontrollen, og jeg har svært ved at forestille mig, at man kan få den samme arbejdskraft igen for de 1 ½ mill. kr., som ministeren ifølge bemærkningerne vil afsætte til administrations-kostninger.

Efter CDs opfattelse burde man have draget konsekvenserne af mange års fejlslagen politik på punktafgiftsområdet. Vi har set, at

de senere års forventninger om øget provenu ved afgiftsforhøjelse ikke holder stik. Vi har set, at der for flere områders vedkommende simpelt hen er tale om nedgang i provenuet. Derfor ville der have været en god lejlighed nu til at nedsætte de højeste afgifter og så alligevel få det samme provenu ud af det. Vi deltager også gerne i harmoniseringsbestræbelser inden for EF, men en sådan harmonisering må naturligvis ske på et lavere, europæisk grundlag og ikke på et rekordhøjt, dansk niveau.

Så er der et par ting mere, jeg gerne vil spørge ministeren om, og måske kan jeg endda få svar på det. Hvordan tror ministeren den foreslåede afgift vil indvirke på mulighederne for en forlængelse af dispensationen for 3 døgn reglen? Og hvordan vil ministeren reagere, hvis der på ny rejses sag ved EF-Domstolen for diskriminering af udenlandske produkter?

Ministeren er også fra flere sider gjort opmærksom på muligheder for omgåelse af loven. Jeg håber, vi under udvalgsbehandlingen får kommentarer til, hvordan sådanne omgæelser kan modvirkes. Jeg synes også, ministeren skulle have været opmærksom på, at der rent faktisk allerede er et værdielement i afgiften i kraft af, at vi har en momsats på 20 ¼ pct.

Herudover er der en række tekniske problemer, bl. a. med prislistesystem, emballagepriser og overgangsregler, som vi forhåbentlig får nærmere belyst i udvalgsarbejdet, hvis det da ikke lykkes at overbevise regeringen om, at et andet system burde indføres.

Med disse bemærkninger skal jeg love ministeren, at vi interesseret, men kritisk vil deltage i udvalgsarbejdet. Jeg kan derimod ikke love, at vi vil støtte forslaget.

Waldorff (VS):

Så kom han endelig til ære og værdighed, den tidligere EF-modstander skatteministeren, det lysende håb fra 1972. Endelig demonstrerede han efter at have konsumeret diverse momsdirektiver, at der trods alt er grænser for, hvad bureaukraterne i Bruxelles kan byde en mand med principper. Parykjuristerne ved EF-Domstolen troede, at det endelig skulle lykkes dem at få ram på den danske nationaldrik, men dér havde de gjort regning uden Karl.

[Waldorff]

Nu ville skatteministeren selvfølgelig ikke være den, han er, hvis han ikke benyttede lejligheden til at vise sit pragmatiske sindelag, og alene af æstetiske grunde, for at fastholde så at sige sin personlige stil, måtte skatteministeren finde en mellemløsning. Men desværre, som sædvanlig er det kun ophavsmanden, som ser det geniale, mestrens særlige touch; næsten alle andre er dødeligt utilfredse eller smækfornærmede. Vin og Spiritus Organisationen i Danmark, VSOD, er det, fordi deres kapitalinteresser nu engang ligger i overklassebælleriet, forbrugerne er fornærmede, fordi den gode danske proletariske sprit skal stige i pris, de borgerlige er det, fordi EF-Domstolen i deres bevidsthed konkurrerer med helligånden om tredjepladsen, og EF-Domstolen er det, fordi den i sin egen bevidsthed kun har Vorherre over sig og i øvrigt varetager de store kapitalinteresser. De eneste trøstens ord til skatteministeren kom fra De Danske Spritfabrikker, og det var ikke uventet, at de glædede sig over, at skatteministeren havde valgt den løsning, de selv havde foreslået. De er til gengæld utilfredse med, at der kommer en afgiftsforhøjelse; de ville hellere sikre prove-nuet ved at hælde noget mere sprit i danskerne.

CDerne er også småutilfredse, og det er uforståeligt, for der er ikke nogen, der har foreslået afgift på kærnemælk.

Jeg tror, at jeg improviserende vil lade VS slutte sig til de utilfredse, ikke fordi vi ikke under det bedre borgerskab at tulle sig til for højt blodtryk og almindelig forsumpning i »Black Label« og »Larsen«, som nu bliver billigere, og heller ikke fordi vi kan se de indlysende muligheder for, at folkestyret nedbrydes så at sige indefra, fordi de ærede medlemmer nu tilskyndes til yderligere at sløve deres åndsevner gennem indtagelse af »Gammel Dansk« – selv efter de seneste lønforhøjelser til de ærede medlemmer er 15 kr. 88 øre noget, man kan forstå – men simpelt hen fordi snapsen stiger. Det er nemlig en højest ufolkelig handling. Noget af det bedste i den danske folkekultur er skabt i en salig brandert. Det gælder for øvrigt også finkulturen; som bekendt er den langt fra altid så fin i kanten, hvilket kristeligt folkeparti er højest opmærksomt på. Det er først og fremmest snapsen, vi kan takke for den brede fortællekunst; den er det middel, som har

givet det mandlige familieoverhoved mod til at trodse mors advarende blikke og viderebringe frivole historier til kommende generationer. Snapsen har også været stærkt medvirkende til, at Årshushistorierne er blevet folkeeje. Snapsens rolle ved de årlige firmafester har fået mange sandheder om firmacheferne frem i lyset og har i øvrigt derved fremmet mobiliteten på arbejdsmarkedet.

Snapsen har også betydning for folkesundheden med sin evne til at inspirere til improviseret idrætsaktivitet såsom brydning, bokning, spontane forhindringsløb og bilvæddeløb.

VS må naturligvis afvise et forslag, som på den måde vil lægge bånd på den frie, folkelige aktivitetsudfoldelse.

Arne Bjerregaard (KrF):

Det er jo vanskeligt at komme efter en sådan sproglig elegance. Jeg er nok lidt mere prosaisk. Lad mig sige, at vi er enige i ministerens intentioner, og jeg er måske mere enig end andre i mit parti, da jeg hører hjemme i det nørrejyske og derfor selvfølgelig også må se på den nørrejyske interesse, på Aalborg akvavittens fortræffeligheder og selvfølgelig også på de nørrejyske kartoffelavlere. De er jo afhængige af den danske akvavit.

Jeg må også sige, at jeg er ikke imod, at folk i ny og næ nyder et lille glas, men når det så er sagt, må jeg sige, at vi selvfølgelig ønsker, at den danske regering og især den danske skatteminister skal søge at overholde de love og regler, som vi er gået ind for i EF. Selv om det, som det allerede er sagt, ikke er skatteministerens livret at rette sig efter EF-forordninger, på grund af hans fortid, mener vi dog, det må være skatteministerens opgave at administrere de regler, vi nu er gået ind for i EF, i dette tilfælde artikel 95, hvis jeg husker ret, og derfor må vi sige, at vi overhovedet ikke kan tage stilling til forslaget, hvis ikke en uvildig juridisk vurdering klart tilsiger, at forslaget er i overensstemmelse med EFs regler.

Endelig kan det jo klart ses, at lovforslagets administrative konsekvenser er betydelig større ved, at der både skal måles efter værdi og efter alkoholindhold. Det bevirker jo, at der bliver større administrative konsekvenser, og vi må også undersøge, om det tal, som

[Arne Bjerregaard]

ministeren har sat, passer, om der ikke bliver langt større administrative konsekvenser af forslaget.

Endelig må vi sige, at metoden med en værdiafgift bevirker, at man fremmer nydelser af den dårlige, men alkoholstærke vare på bekostning af den gode, men alkoholsvage vare, og det ønsker vi ud fra en rent etisk og æstetisk betragtning ikke.

Vi må altså afvise forslaget, hvis det viser sig, at det ikke tilgodeser EF-reglerne, hvis det viser sig, at de administrative konsekvenser er for overvældende, og hvis det viser sig, at der bliver en uheldig forskydning fra den gode vare over til den dårlige vare.

Flygaard (DR):

Retsforbundet kan ikke medvirke til at gennemføre det foreliggende lovforslag, men afviser forslaget og opfordrer ministeren til at trække det tilbage. Vi er af den opfattelse, at man skal bibeholde den nuværende lovgivning. Vi mener ikke, at fællesmarkedet skal blande sig i de enkelte landes skattepolitik, og vi mener, at EFs indblanding er udtryk for en krænkelse af Danmarks suverænitæt.

Vi mener af samme grund, at Domstolen ikke har kompetence til at gå ind i sagen, og vi spørger, hvad det næste bliver.

Når det er sagt, skal det tilføjes, at der er noget meget barokt i, at Fællesskabets venner her i Danmark forsøger at gennemføre et forslag af protektionistisk karakter, kan man næsten sige. Men der er jo så meget, man kan undre sig over. Når man så ser, at forslaget er ensbetydende med, at man vender tilbage til en administrativ ordening, som man tidligere har forladt, tager man sig unægtelig også til hovedet. Endelig vil det virke endnu mere barokt, om EF også underkender det foreliggende forslag, men det er selvfølgelig ikke retsforbundets hovedpine.

Jeg skal på ny gentage, at vi afviser forslaget og ikke kan medvirke.

Hans Jørgen Jensen (S):

Jeg er jo en af de tre afholdsfolk, der er i denne sal, og når man hører debatten her i dag, kunne man godt ønske sig, der var nogle flere, for jeg synes, hele debatten er gået på, hvor stort statens provenu kan blive. Man glemmer helt at tage den anden side af

dette problem med, nemlig de udgifter, som spiritusmisbruget i dette land forårsager. Jeg tror ikke, at venstre og det konservative folkeparti, som i dag viser sig at være særlig afholdsfjendtlige partier, i virkeligheden har tænkt over, at der findes over 100.000 alkoholikere i Danmark, at der er 500.000 mennesker – mænd, kvinder og børn – som lider under alkoholens forbandelser, og så står man heroppefra og beklager, at staten ikke kan få et tilstrækkelig stort provenu på salget af spiritus. Jeg mener, det er en forkert frestilling og slet ikke i pagt med virkeligheden.

Jeg ville gerne tage nogle af de ærede ordførere med på et socialkontor og ind i invalideforsikringsretten og se på alle de tilfælde, hvor alkohol med sin følgesygdom, skrumpelever, og mange andre ting har været årsagen til, at folk ikke kan arbejde mere. Og så skal man altså høre denne tale også om de problemer, der kan være med grænsehandelen! Jeg synes, at en af de mest effektive måder at klare dette problem på var, at man ikke havde nogen form for grænsehandel med spiritus, hvad jeg i hvert fald helst så.

Men jeg er helt klar over, at de intentioner, jeg som afholdsmand kan have, ikke kan gennemføres med den indstilling, dette folketing og den danske befolkning i almindelighed har til spiritus. Derfor skal jeg henstille til skatteministeren, at han får en bedre form for skattepolitik, der er i overensstemmelse med det forbrug, der er her i landet, sådan at man afstemmer skatten efter den forbrugsudvikling, der finder sted.

Jeg kan oplyse tinget om, at den bedste periode i dansk alkoholpolitik var fra 1920 og ca. 25 år frem, fordi man da havde en høj beskatning af spiritussen i dette land. Derfor er der altså en vis balance mellem afgiften og et fornuftigt forbrug.

Jeg synes, at partierne her i folketinget skulle tage op til overvejelse at bruge noget af det provenu, man får ind, til en fornuftig propaganda i vore folkeskoler og på kaserne, og at man skulle give nogle flere penge til IOGT, som just har holdt 100 års jubilæum, hvilket ikke er blevet markeret så forfærdelig meget, hverken i aviser eller på anden måde. Også Lænken, Ring i Ring og andre organisationer burde i langt større udstrækning have penge til rådighed, sådan at man fik en fornemmelse af, at alkohol ikke bare er indtægter, men også i høj grad udgif-

[Hans Jørgen Jensen]

ter for staten og ødelæggende for tusinder, ja, hundredtusinder af mennesker i dette land. Det synes jeg også skal med i denne debat.

(Kort bemærkning).

Bernhard Baunsgaard (RV):

Såfremt det skulle lykkes for den sidste taler at overtale regeringen til at komme med et udspil i retning af, at der ofredes meget mere på at gøre opmærksom på, hvor skadelig alkohol er, kan jeg garantere for, at den radikale gruppe vil være meget interesseret i at støtte dette forslag. Om det ligefrem kan kombineres, således at en del af provenuet af denne lov kan afsættes til oplysningsformål, tvivler jeg på, men jeg understreger, at jeg finder, det er et meget væsentligt spørgsmål af hensyn til folkesundheden i Danmark.

Ministeren for skatter og afgifter (Hjortnæs):

Da hr. Waldorff var på talerstolen, kunne jeg se på formanden, at han var lidt i tvivl om, hvorvidt hr. Waldorffs indlæg drejede sig om lovforslaget eller var en tale i gourmandernes klub, men jeg synes, at der var sådanne elementer i talen, at jeg egentlig godt vil have lov til at takke for den; det er sjældent, man har mulighed for at trække så meget på smilebåndet, som man havde under hr. Waldorffs indlæg.

Der var også nogle undertoner i det, som jeg tror havde med lovforslaget at gøre, og som jeg måske også må have lov til at udlægge på den måde, at hr. Waldorff og hans parti måske til sin tid alligevel vil være parate til at stemme for det lovforslag, som regeringen her har fremsat.

I øvrigt skal jeg knytte nogle kommentarer til de faldne udtalelser, der jo er gået på et par centrale elementer.

For det første er det blevet sagt fra flere sider, at man må have sikkerhed for, at man ikke med vedtagelsen af dette lovforslag i virkeligheden fremkalder et nyt søgsmål i EF.

Nu ved jeg ikke, hvordan grundholdningen er, men jeg går ud fra, at det ikke skal være Kommissionen og Kommissionens eksperter, der skal bestemme, hvilken indstilling vi skal tage konkret til dansk lovgivning.

Udgangspunktet for regeringen har været, at den ekspertise, vi har til rådighed – og det

er tolddepartementets eksperter, justitsministeriets eksperter og udenrigsministeriets eksperter – entydigt har erklæret, at det foreliggende lovforslag ikke kan siges at være i strid med Romtraktatens bestemmelser og dermed vores traktatmæssige forpligtelser, og det mener jeg under alle omstændigheder må være afgørende for en dansk regering.

I øvrigt er det jo indgået i regeringens overvejelser omkring valget af afgiftssats, at vi måtte undgå, at de varer, som dækker den overvejende del af befolkningens forbrug, skulle få en for stor belastning. Dette ville ikke kunne opnås ved en beskatning af al spiritus alene på grundlag af alkoholstyrken, medmindre man accepterede en nedgang i afgiftsprovenuet.

Der er ved den foreslåede afgiftssats foresøgt nået en afbalanceret løsning, og det tror og håber jeg også at det kommende udvalgsarbejde vil vise.

Det andet spørgsmål, der har været fremdraget af ordførerne, er, om afgiften kan administreres. Det er selvfølgelig rigtigt, at værdielementet i beskatningen vil være mere administrationskrævende end en beskatning udelukkende på basis af alkoholmængden. Dette hensyn har dog måttet vige for de andre hensyn, der ligger bag regeringens ønsker om at fremsætte det nu foreliggende lovforslag.

Jeg tror dog ikke, at de administrative ulemper vil være store; dels er værdiafgiftsatsen væsentlig mindre end under det gamle system, som blev ophævet i 1969, som rigtigt fremhævet af hr. Bollmann, dels står toldvæsenet i dag langt bedre rustet til at varetage opgaven. Og under alle omstændigheder vil der jo af toldvæsenet blive udarbejdet de nødvendige vejledninger til brug for virksomhederne.

Jeg tror, det var hr. Ellemann-Jensen, der var inde på, at det foreliggende lovforslag, fremsat af regeringen, allerede har afsløret stærkt afvigende interesser i branchen. Jeg synes også, at man ud af de argumenter, der er fremført fra forskellig side, kan registrere, at netop brancheorganisationerne har øvet en ganske ihærdig indsats for netop at få deres synspunkter stærkt frem også i de indlæg, der skulle holdes her i dag.

Jeg vil godt understrege, at det er afgørende, synes jeg, at finde en afbalanceret løsning, og at det netop har været regeringens

[Ministeren for skatter og afgifter]

bestræbelse i den foreliggende, aktuelle sag. Men jeg vil også godt sige – og det er nærmest et svar til hr. Bollmann, som mente, at regeringen havde været meget hurtigt ude af starthullerne – at netop de meget afvigende interesser i branchen og også den enorme aktivitet, som branchen har udfoldet, efter min og regeringens opfattelse har gjort det nødvendigt, at vi meget hurtigt får en afklaring af dette spørgsmål.

Jeg skal så til sidst sige, at jeg håber på trods af de mange spørgsmål, som man gerne vil have afklaret under udvalgsarbejdet, at vi kan få en relativt hurtig behandling af forslaget i udvalget. Der er jo ikke indføjet nogen ikrafttrædelsesdato, men jeg tror, det vil være hensigtsmæssigt, at loven træder i kraft, så hurtigt det kan lade sig gøre, ved et kvartals start.

Må jeg så til allersidst sige, at jeg noterede mig hr. Bernhard Baunsgaards stærkt kritiske bemærkninger om EF og konsekvenserne af den dom, der er afsagt i EF. Jeg noterede mig også, at hr. Flygaard mente, at man skulle blive stående, og det vil sige, at hr. Flygaard mener ikke, man skal bøje sig for de afgørelser, EF-Domstolen træffer. Det synspunkt har regeringen ikke. Vi mener afgjort, at konsekvensen af vores medlemskab må være, at vi ikke alene holder os inden for vore traktatmæssige forpligtelser, men også indretter os på de afgørelser, som Domstolen træffer i overensstemmelse med traktatens bestemmelser.

Jeg skal til hr. Hans Jørgen Jensen som slutbemærkning kun sige, at dette forslag er jo ikke et alkoholpolitisk forslag. Alligevel er det måske nok værd at notere sig, også på baggrund af hr. Hans Jørgen Jensens indlæg, at vi jo i Danmark har valgt at bruge afgiftsvejen i vores alkoholpolitik i modsætning til andre lande, som anvender restriktioner. Jeg tror, at det valg, vi har truffet i Danmark, er et lykkeligt valg, men jeg vil endnu en gang understrege, at dette er ikke et alkoholpolitisk forslag, det er et forslag, som skulle sikre en rimelig, afbalanceret løsning på grundlag af den dom, som er afsagt i EF.

Og så i øvrigt: invalideforsikringsretten er nedlagt for længst.

Ellemann-Jensen (V):

Ministeren kom med et par bemærkninger her, der kunne tolkes i retning af, at Kommissionen sandelig ikke skal begynde at blande sig i, hvordan vi gennemfører lovgivning her i Danmark, og at for øvrigt siger vores eksperter, at det, der foreligger her, ikke er i strid med Romtraktaten. Her forfatter man nok, at hoven stikker lidt frem hos ministeren i holdningen til EF og til EF-samarbejdet, for dette er jo ikke alene et spørgsmål om, hvorvidt man kan tage Romtraktaten frem og sige, at dette er i strid med eller ikke i strid med de og de paragraffer. Det er også et spørgsmål om, hvorvidt denne lovgivning passer ind i de harmoniseringsbestræbelser, som Danmark selv løbende har deltaget i. Det er klart, at det er noget, vi må kigge på i udvalget, det er ikke noget, der egner sig for en debat her, men jeg vil da gerne gøre ministeren opmærksom på endnu en gang, hvad jeg også sagde i mit første indlæg, at hvis den forudsætning ikke holder stik, at det, man foreslår her, er i rimelig overensstemmelse med de bestræbelser, Danmark selv tidligere har deltaget i inden for EF, skal man ikke regne med venstres støtte til det. Vi ønsker ikke ved eventuelt at støtte et forslag som dette at skabe betydelige problemer for Danmark på andre og måske væsentligt vigtigere områder inden for EF-samarbejdet.

Gammelgaard (KF):

Skatte- og afgiftsministeren udtalte, at det ikke burde være Kommissionens eksperter, der skulle bestemme dansk lovgivning. Jeg forstår ikke, at skatte- og afgiftsministeren udtaler sig, som han her gør. Naturligvis er der ikke tale om, at der skal bestemmes over dansk lovgivning. Vi er medlem af et europæisk fællesskab med de fordele, dette indebærer, og må naturligvis som fuldgyldig partner i dette fællesskab arbejde med også på en harmonisering inden for det område, der her er tale om. Det er ganske givet, at dette vil være til gavn for Danmark.

Må jeg så sige til hr. Bernhard Baunsgaard, der taler om, at EF-tilhængerne må græmme sig over det, der sker, at jeg græmmer mig i hvert fald ikke. Handelskrig i form af protektionisme er ikke en fordel for nogen som helst, og den liberalisering, vi kan opnå i samhandelen over grænserne igennem EF-

[Gammelgaard]

medlemskabet også på dette område, anser jeg for at være en fordel. I stedet for at græmme mig er jeg yderst tilfreds med EFs holdning.

Må jeg sige til hr. Hans Jørgen Jensen, der taler om særlig afholdsfiendtlige partier, at det gælder ikke det konservative folkeparti. Det konservative folkeparti vil medvirke til, at man på enhver mulig måde bekæmper alkoholismen. Vi ønsker fortsat at støtte en høj afgift på spiritus, og det er der også tale om i det, vi står for her i dag. Det, vi siger, er, at den spiritus, der nu engang købes, bør købes i Danmark. Det kan vi indrette afgiftspolitikken efter. I øvrigt er det således, at regeringens forslag netop vil opfordre til, at man i højere grad køber billigere og mindre kvalitetspræget spiritus og dermed for den enkelte mere skadelig spiritus, når vi taler om de synspunkter, hr. Hans Jørgen Jensen tager sit udgangspunkt i.

Endelig vil jeg sige til skatteministeren, der siger, at afgiften, som han her foreslår, den kombinerede afgift, sagtens administreres, at det ikke er i overensstemmelse med det, man hører fra toldembedsmandsside. Det siges her, at man er meget betænkelig ved at genindføre en ordning, som man fandt ganske uadministrerbar, da man havde den op til 1969. Det er således, at man dengang direkte talte om boykot fra de daværende toldadministratorers side.

Kontrollen, som skal iværksættes i forbindelse med det forslag, som ministeren her forelægger, er meget mandskabskrævende, og det kræver et særdeles erfarent mandskab. Det vil sige, at der skal ekstra uddannelse til ud over det, man har på nuværende tidspunkt. Også af den grund er der tale om, at vi fra konservativ side ikke kan medvirke til forslaget, som det foreligger.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør

indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om bolig-sikring.

(Lovforslag nr. L 147. Fremsat 26/2 80).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 6 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

6) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om boligydelse til pensionister. (Ændringer som følge af ændringer i boligsikringsloven, kombineret værelses- og arealkriterium m. v.).

(Lovforslag nr. L 148. Fremsat 26/2 80).

Lovforslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Winnie Møller (S):**

Jeg kan på socialdemokratiets vegne anbefale de to lovforslag, som boligministeren har fremsat vedrørende ændringer i boligsikringen og ændringer i boligydelsen for pensionister. I forhold til de gældende love er der tale om forbedringer, der retter op på nogle af de irriterende skævheder og uretfærdigheder i den nugældende lovgivning. Når forbedringerne ses i sammenhæng med, hvad boligsikringen og boligydelsen i øvrigt koster det offentlige, og man samtidig kan gøre det for små penge, kan det jo næsten ikke blive bedre i dag.

I realiteten er der, som det også fremgår af forslagene, tale om, at antallet af værelser bliver kombineret med en lejligheds bruttoetageareal. Når en sådan ændring længe har været tiltrængt, skyldes det, at vi jo ved, at det ofte især er pensionister og de svagere stillede, som bebor de mindre lejligheder i den ældre boligmasse. Men selv om lejlighederne arealmæssigt er små, så har der ofte været tilfælde, hvor værelseantallet har betydet, at beboerne i disse lejligheder er blevet stillet ringere end beboere i arealmæssigt større og mere moderne lejligheder. I lovfor-